

การวิเคราะห์ผลกระทบของนโยบายการค้าเสรีที่มีต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ
: ศึกษาเฉพาะการใช้มาตรการภาษีศุลกากร

นางสาว นิตยา แก้วพรรัตน์

ศูนย์วิทยพัชกร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-207-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017545

I10301008

An Analysis of Trade Liberalization on Import-Competing Industry
: A Case Study of Liberalization of Tariff Measure

Miss Nittaya Kaewnoprata

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-569-207-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์ผลกระทบของนโยบายการค้าเสรีที่มีต่ออุตสาหกรรม

ภายในประเทศ : ศึกษาเฉพาะการใช้มาตรการภาษีศุลกากร

โดย

นางสาว นิตยา แก้วพรัตน์

ภาควิชา

เศรษฐศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. ชวนชัย อชันันท์

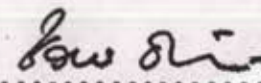

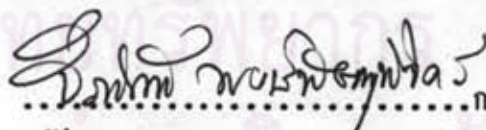
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

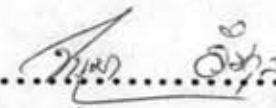

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ดാവอร์ วิชิตวานิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประเสริฐ สิตพิพัฒน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชวนชัย อชันันท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จีระศักดิ์ พงษ์พงษ์พิจิตร)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. จารума อัสกุล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิตยา แก้วนพรัตน์ : การวิเคราะห์ผลกระทบของนโยบายการค้าเสรีที่มีต่ออุตสาหกรรม
 ภายในประเทศ : ศึกษาเฉพาะการใช้มาตรการภาษีศุลกากร (AN ANALYSIS OF TRADE
 LIBERALIZATION ON IMPORT-COMPETING INDUSTRY : A CASE STUDY OF
 LIBERALIZATION OF TARIFF MEASURE) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ชวนชัย อัยนันท์,
 162 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงผลกระทบของนโยบายการค้าเสรีที่มีต่อการจัดสรรทรัพยากร
 และการกระจายรายได้ โดยพิจารณาถึงการปรับอัตราภาษีศุลกากรในแต่ละระดับจะส่งผลต่อการเปลี่ยน-
 แปลงทางตัวแปรเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางด้านราคาสินค้า ปริมาณการผลิตและการจ้างงาน
 และวัดผลทางด้านสวัสดิการรวมทั้งที่เกิดขึ้นแก่สังคมเมื่อรัฐบาลลดการคุ้มครองอุตสาหกรรม และนอกจากนี้
 ยังศึกษาถึงผลการโอนรายรับภาษีระหว่างรัฐบาลและผู้บริโภค ในงานวิจัยนี้ได้เลือกศึกษาเฉพาะ
 อุตสาหกรรมกระดาษพิมพ์-เขียน, ผลิตภัณฑ์เซรามิก และพัดลมไฟฟ้า โดยใช้วิธีการประมาณค่าแบบสมการ
 กำลังสองน้อยที่สุด และใช้ทฤษฎีการวัดต้นทุนการคุ้มครอง

ผลการวิจัยพบว่า การลดอัตราภาษีศุลกากรมีผลต่อราคาสินค้า ปริมาณการผลิต และการจ้างงาน
 ของอุตสาหกรรมทั้งสามนั้น กล่าวคือ เมื่อรัฐบาลลดการคุ้มครองอุตสาหกรรมโดยการปรับอัตราภาษีสินค้า-
 เข้า ทำให้ราคาสินค้านำเข้าลดลง ผู้บริโภคมีโอกาสในการบริโภคสินค้าราคาถูกมากขึ้น ทำให้ผู้ผลิตใน
 ประเทศต้องลดปริมาณการผลิตและการจ้างงานลง ส่วนผลการวัดทางด้านสวัสดิการสรุปได้ว่า ถ้ารัฐบาล
 ยี่งลดอัตราภาษีนำเข้าลง ผู้บริโภคจะได้รับผลประโยชน์ทางสังคมมากขึ้น เพราะผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นมีมาก
 พอที่จะชดเชยต้นทุนทางสังคม สำหรับการโอนรายรับภาษีของรัฐบาลไปสู่ผู้บริโภค ผลการศึกษาพบว่า
 การเปลี่ยนแปลงรายรับภาษีจะเป็นไปในทางเดียวกับระดับอัตราภาษีที่ลดลง กล่าวคือ เมื่อรัฐบาลยี่งลด
 อัตราภาษีศุลกากรลง จะทำให้รายรับภาษีของรัฐบาลลดลงมากขึ้น

ศูนย์วิจัยนโยบายการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา .....เศรษฐศาสตร์.....
 สาขาวิชา .....
 ปีการศึกษา .....2530.....

ลายมือชื่อนิสิต Suy Hanf
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Zaw Ni

NITTAYA KAEWNOPRATANA : AN ANALYSIS OF TRADE LIBERALIZATION ON
IMPORT-COMPETING INDUSTRY : A CASE STUDY OF LIBERALIZATION OF TARIFF
MEASURE. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JUANJAI AJANANT, Econ.D. 162 PP.

The objective of this study is to measure the effects of trade liberalization on resource allocation and income distribution. The main issue is to answer the question how the economy when faced with tariff liberalization will react in price, output and employment variables. The study also attempts to measure the net welfare effect as when the government reduces tariff protection. In addition, the study also covers the relationship between government revenue and the tariff rate reduction. In order to test the aforementioned functional relationships, ordinary-least-square method (OLS) was used to estimate coefficients in both structural equations and reduced form. These estimated coefficients were then used to calculate various types of effects. The industries under the examination comprise : (a) printing-writing paper (b) ceramics and (c) electric fan.

It was found that the economic effect through price, output and employment parameters when the government reduces the import tariff for each industry, causing the consumer to demand more imported products and forcing the domestic producers to reduce outputs and subsequently labour. The welfare effect resulting from the tariff reduction is more than offset the government revenue. It was found that government revenue would be transferred proportionately with the rate of tariff reduction. The larger the decline in tariff rate, the larger would be the reduction on government revenue.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา .....เศรษฐศาสตร์.....

สาขาวิชา .....

ปีการศึกษา ..2530 .....

ลายมือชื่อนิสิต ..... *Duy Thap* .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *Saw Sir* .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่านด้วยกัน ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ชวนชัย อชันันท์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมากแก่ผู้เขียน ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประเสริฐ ศีลพิพัฒน์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานในการสอบวิทยานิพนธ์และช่วยตรวจแก้ไขต้นฉบับ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จีระศักดิ์ พงษ์พิณฑิจิตร และอาจารย์ ดร. จารุมา อชกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียน ตลอดจนช่วยแก้ไขคำผิดให้อย่างละเอียด และขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. สมชาย รัตนโกมุท ที่กรุณาให้ผู้เขียนมีมติว่าเพื่อประโยชน์ในการศึกษา

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ที่ให้ความอนุเคราะห์ทางคานข้อมูลและเอกสาร และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ช่วยเหลือและให้ความสะดวกในคานการประมวลผลข้อมูล

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ รุ่นพี่ รุ่นน้อง ที่มีส่วนให้คำแนะนำและกำลังใจแก่ผู้เขียน

สำหรับผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ ซึ่งเป็นผู้ที่ให้ความสนับสนุน กำลังใจ และทุนทรัพย์แก่ผู้เขียนมาโดยตลอด คือ คุณพ่อ คุณแม่ นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณนิภาและคุณภาพร แก้วนพรัตน์

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณและส่วนดีที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบให้ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวอาจารย์ผู้มีพระคุณ ส่วนข้อบกพร่องอันพึงเกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนขออ้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

นิชยา แก้วนพรัตน์

เมษายน 2531

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๗
สารบัญ	๘
สารบัญตาราง	๘
สารบัญภาพ	๘
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.4 แหล่งข้อมูล	6
1.5 ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	7
1.6 ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา	16
1.7 ขั้นตอนการศึกษา	16
2 ระบบการค้าและลักษณะโครงสร้างทั่วไปของอุตสาหกรรม	18
3 ทฤษฎีและวิธีการคำนวณ	72
4 ผลการศึกษาและการวิเคราะห์	88
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	128
บรรณานุกรม	134
ภาคผนวก ก. ประกาศคณะกรรมการกลางป้องกันการค้ากำไรเกินควร (ฉบับที่ 77) พ.ศ. 2517	138
แจ้งความกรมการค้าต่างประเทศ	139
ประกาศกระทรวงพาณิชย์ (ฉบับที่ 86) พ.ศ. 2521	140
- บัญชีท้ายประกาศกระทรวงพาณิชย์	141

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ประกาศกระทรวงพาณิชย์ (ฉบับที่ 93) พ.ศ. 2522.....	143
ประกาศกระทรวงการคลัง พ.ศ. 2525.....	145
ภาคผนวก ข. ข้อมูลทางสถิติของ อุตสาหกรรมกระดาษพิมพ์-เขียน.....	146
ข้อมูลทางสถิติของ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เซรามิก.....	147
ข้อมูลทางสถิติของ อุตสาหกรรมเหล็กม้วนไฟฟ้า.....	148
ตารางสถิติ.....	149
ประวัติผู้เขียน.....	162

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	อัตราราคาคู่มือเครื่องที่แท้จริงของอุตสาหกรรม (ERP) จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม ปี 2526.....	4
2	อัตราราคาคู่มือเครื่องที่แท้จริงของอุตสาหกรรม (ERP) ปี 2522, 2523, 2525 และ 2526.....	22
3	ต้นทุนการผลิตกระดาษพิมพ์-เขียน ปี 2523 และ ปี 2526.....	31
4	อัตราราคาเชื้อเพลิงสำหรับผลิตภัณฑ์กระดาษพิมพ์-เขียน.....	38
5	ต้นทุนการผลิตถั่ว งาน ชาม เซรามิก ปี 2523 และ ปี 2526.....	47
6	อัตราราคาเชื้อเพลิงสำหรับผลิตภัณฑ์ ถั่ว งาน ชาม เซรามิก.....	54
7	อัตราราคาเงินชดเชยภาษีเชื้อเพลิงสำหรับผลิตภัณฑ์ ถั่ว งาน ชาม เซรามิก.....	55
8	ต้นทุนการผลิตหัตถกรรมไฟฟ้าปี 2524 และ ปี 2528.....	62
9	อัตราราคาเชื้อเพลิงสำหรับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไฟฟ้า.....	68
10	อัตราราคาเงินชดเชยภาษีเชื้อเพลิงสำหรับหัตถกรรมไฟฟ้า.....	69
11	อัตราราคาสำหรับอุตสาหกรรมที่เลือกศึกษา.....	103
12	ผลทางค่านีราคาจากการใช้นโยบายลดอัตราราคาเชื้อเพลิงสำหรับกระดาษพิมพ์-เขียน ปี 2523.....	104
13	ผลทางค่านีปริมาณการผลิตจากการใช้นโยบายลดอัตราราคาเชื้อเพลิงสำหรับกระดาษพิมพ์-เขียน ปี 2523.....	105
14	ผลทางค่านีการจ้างงานจากการใช้นโยบายลดอัตราราคาเชื้อเพลิงสำหรับกระดาษพิมพ์-เขียน ปี 2523.....	106
15	ผลทางค่านีสวัสดิการรวมจากการลดอัตราราคาเชื้อเพลิง 10 สำหรับกระดาษพิมพ์-เขียน ปี 2523.....	107
16	ผลทางค่านีสวัสดิการรวมจากการลดอัตราราคาเชื้อเพลิง 50 สำหรับกระดาษพิมพ์-เขียน ปี 2523.....	109
17	ผลทางค่านีสวัสดิการรวมเมื่อรัฐบาลยกเลิกการเก็บภาษี สำหรับกระดาษพิมพ์-เขียน ปี 2523.....	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

<u>ตารางที่</u>		หน้า
18	ผลทางด้านกำไรโอนรายได้ระหว่างรัฐบาลและผู้บริโภคสำหรับกระดาษพิมพ์-เขียน ปี 2523.....	111
19	ผลทางด้านราคาจากการใช้นโยบายลดอัตราภาษี สำหรับผลิตภัณฑ์เซรามิก ปี 2523.....	112
20	ผลทางด้านปริมาณการผลิตจากการใช้นโยบายลดอัตราภาษีสำหรับผลิตภัณฑ์ เซรามิก ปี 2523.....	113
21	ผลทางด้านค่าใช้จ่ายจากการใช้นโยบายลดอัตราภาษี สำหรับผลิตภัณฑ์เซรามิก ปี 2523.....	114
22	ผลทางด้านสวัสดิการรวมจากการลดอัตราภาษีร้อยละ 10 สำหรับผลิตภัณฑ์เซรามิก ปี 2523.....	115
23	ผลทางด้านสวัสดิการรวมจากการลดอัตราภาษีร้อยละ 50 สำหรับผลิตภัณฑ์เซรามิก ปี 2523.....	117
24	ผลทางด้านสวัสดิการรวมเมื่อรัฐบาลยกเลิกการเก็บภาษี สำหรับผลิตภัณฑ์เซรามิก ปี 2523.....	118
25	ผลทางด้านกำไรโอนรายได้ระหว่างรัฐบาลและผู้บริโภค สำหรับผลิตภัณฑ์เซรามิก ปี 2523.....	119
26	ผลทางด้านราคาจากการใช้นโยบายลดอัตราภาษี สำหรับผลิตผลไฟฟ้า ปี 2523	120
27	ผลทางด้านปริมาณการผลิตจากการใช้นโยบายลดอัตราภาษี สำหรับผลิตผลไฟฟ้า ปี 2523.....	121
28	ผลทางด้านค่าใช้จ่ายจากการใช้นโยบายการลดอัตราภาษี สำหรับผลิตผลไฟฟ้า ปี 2523.....	122
29	ผลทางด้านสวัสดิการรวมจากการลดอัตราภาษีร้อยละ 10 สำหรับผลิตผลไฟฟ้า ปี 2523.....	123

สารบัญตาราง (ต่อ)

<u>ตารางที่</u>		หน้า
30	ผลทางคานส์สถิติการรวมจากการลคยัรามาษีรยลละ 50 สัหรับพัคลมไฟฟา ปี 2523.....	125
31	ผลทางคานส์สถิติการรวมเมือรฐบาลยกเลิการเก้ทภาษี สัหรับพัคลมไฟฟา ปี 2523.....	126
32	ผลทางคานการโอนรายไคระหวางรฐบาลและหุบรีภคสัหรับพัคลมไฟฟา ปี 2523.....	127

ศูนย์วิทยพัรพษากร
จุฬาลงกรณัมหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

<u>ภาพ</u>		<u>หน้า</u>
1	ระยะการค้าของอุตสาหกรรมกระดาษพิมพ์-เขียน.....	23
2	ระยะการค้าของอุตสาหกรรม ด้วย จาน ชาม เซรามิก.....	24
3	ระยะการค้าของอุตสาหกรรมเหล็กไฟฟ้า.....	25
4	แผนผังแสดงกรรมวิธีการผลิตกระดาษ.....	30
5	ขั้นตอนการจำหน่ายกระดาษพิมพ์-เขียน.....	34
6	แผนผังแสดงกรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์ ด้วย จาน ชาม เซรามิก.....	46
7	ขั้นตอนการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ด้วย จาน ชาม เซรามิก.....	49
8	แผนผังแสดงกรรมวิธีการผลิตเหล็กไฟฟ้าแบบตั้งโต๊ะ.....	61
9	ขั้นตอนการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เหล็กไฟฟ้า.....	64
10	การวัดผลของนโยบายการคุ้มครองและนโยบายการค้าเสรี โดยใช้ภาษีศุลกากร ในกรณีทั่วไป.....	75

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย